

**Krajowy Zespół Ekspertów
ds. Kształcenia i Szkolenia Zawodowego**

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Jak studiować? ABC przyszłego studenta

dr Jacek Lewicki

Krajowy Zespół Ekspertów
ds. Kształcenia i Szkolenia Zawodowego

- Szkolnictwo wyższe w polskim systemie edukacyjnym
- Typy uczelni
- Rodzaje studiów
- Rekrutacja na studia - zasady ogólne
- Organizacja
- mobilność
- Wsparcie
- Jak wybierać studia?
- Życie studenckie

Szkolnictwo wyższe w polskim systemie edukacyjnym

Szkolnictwo wyższe w polskim systemie edukacyjnym

W roku akademickim 2020/21 w Polsce:

- działało 368 uczelni
- studiowało 1 218 000 studentów i studentek
- Stosunek studentek do studentów wynosi 58:42
- cudzoziemcy stanowili 7% studiujących

[GUS 2021]

Generalnie szkoły wyższe (uczelnie) podzielić możemy:

I. wg kryterium obowiązkowego prowadzenia badań naukowych i prawa nadawania stopni naukowych na:

- akademickie
- wyższe szkoły (uczelnie) zawodowe

II. wg kryterium założycielskiego i wynikających z tego statusu (m.in. zasad finansowania):

- publiczne
- niepubliczne

*) w praktyce niektóre uczelnie kościelne, choć niepubliczne, działają na prawach uczelni publicznych

Akademickie:

- Kształcą na studiach I, II stopnia, jednolitych, podyplomowych oraz na poziomie doktorskim
- Prowadzą badania naukowe
- Dzielą się na
 - uniwersytety
 - uniwersytety techniczne i politechniki
 - uniwersytety „przymiotnikowe” np. U. Medyczny, U. Ekonomiczny
 - Akademie

ale w praktyce i nazwa i zakres uprawnień, czy oferowanych kierunków jest różnicowany

Wyższe szkoły (uczelnie) zawodowe:

- Kształcą na studiach I (przede wszystkim), II stopnia, jednolitych, podyplomowych, mogą oferować kształcenie specjalistyczne (na 5. poziomie PRK)
- Mogą prowadzić badania naukowe

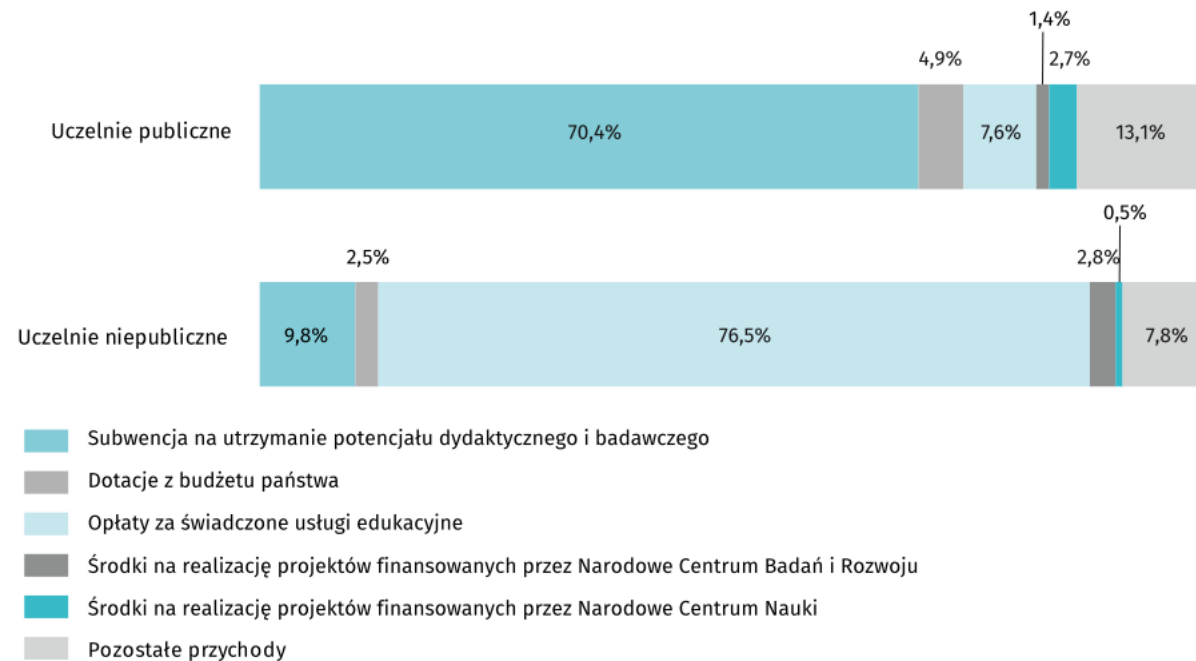
Uczelnie publiczne:

- Na studiach stacjonarnych w języku polskim kształcą nieodpłatnie
- Utrzymują się w dużej mierze z państwowej subwencji

Uczelnie niepubliczne:

- Kształcą odpłatnie (z wyjątkiem kształcenia doktorskiego)
- W ograniczonym zakresie otrzymują środki publiczne

Wykres 3. Przychody z podstawowej działalności operacyjnej uczelni w 2020 r.

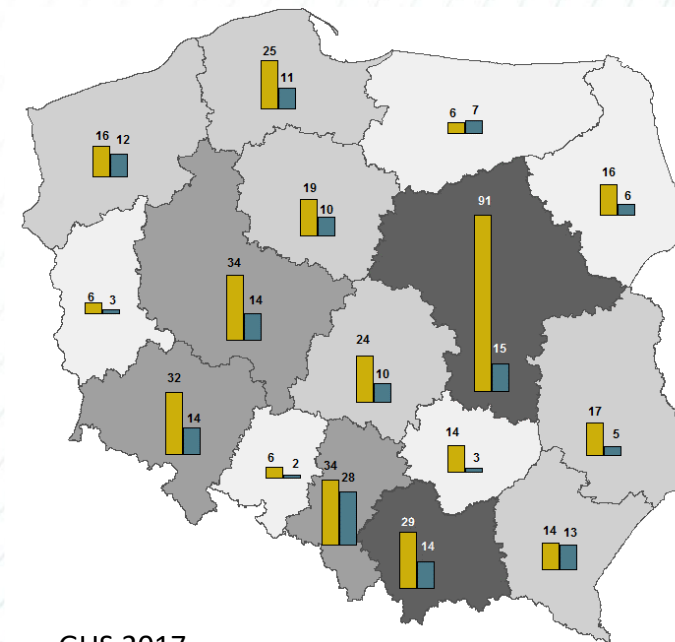
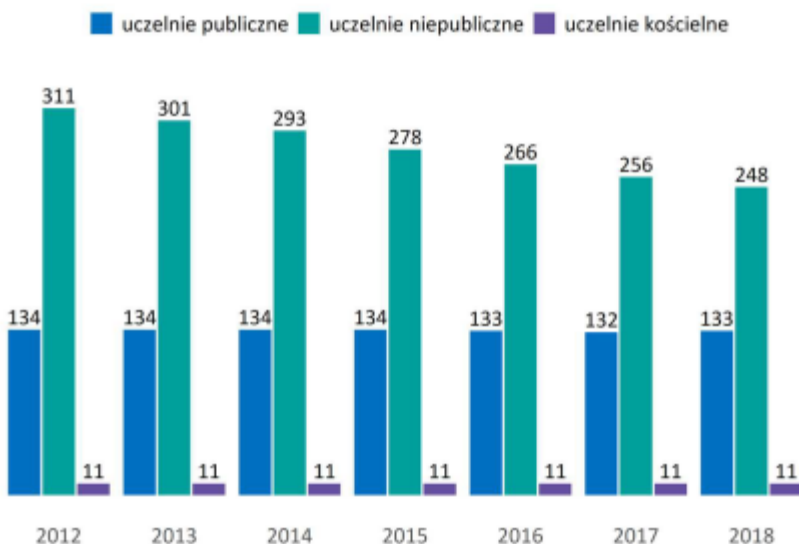

GUS 2021

Typy uczelni

- Najwięcej jest uczelni niepublicznych, ale najczęściej studentów studiuje w publicznych.
- Liczba uczelni niepublicznych maleje

Liczba uczelni publicznych, niepublicznych i kościelnych w Polsce w latach 2012–2018

GUS 2017

Rodzaje studiów

Dyplom doktora

Szkoła Doktorska
3-4 lata
(dawniej studia doktoranckie 2-4 lata)

świadectwo

Studia
podyplomowe
Min. 2 sem.

Dyplom magistra,
lekarza itd.

Studia II stopnia
1,5 r. – 2 lata

Jednolite studia
magisterskie

Dyplom licencjata, inżyniera

Studia I stopnia
3 lata – 3,5 r.

(4) 5-6 lat

świadectwo

Kształcenie specjalistyczne
Min 3 sem.

Matura

Świadectwo
szkoły średniej

Rodzaje studiów

Studia podyplomowe są tzw. kwalifikacją cząstkową. Mogą je podejmować posiadacze wyższego wykształcenia tj. co najmniej dyplomu studiów I stopnia.

Studia podyplomowe są prowadzone najczęściej w weekendy, trwają min. 2 semestry i są odpłatne.

Kształcenie specjalistyczne na 5. poz. PRK to nowa forma edukacji w polskim szkolnictwie wyższym. Jest odpłatna, trwa min 3 semestry i może być oferowana przez uczelnie zawodowe.

Na poziomie doktorskim studia doktoranckie zastąpione zostały przez szkoły doktorskie. Na tym poziomie kształcenie opiera się głównie na prowadzeniu badań naukowych, zaś zajęcia mają charakter uzupełniający i wspierający. Instytucje prowadzące szkoły doktorskie mają dużą autonomię w zakresie programu jak i organizacji.

Dalej skupimy się na studiach wyższych I, II stopnia oraz jednolitych

Studia mogą być prowadzone jako studia:

- I. stacjonarne (dienne)
- II. niestacjonarne (zaoczne/weekendowe/sobotnio-niedzielne; popołudniowe/wieczorowe)

Stacjonarne studia w j. polskim w uczelniach publicznych są bezpłatne.

Na studiach niestacjonarnych ze względu na mniejszą liczbę godzin zajęć wymagane jest więcej pracy własnej studenta.

Studia niestacjonarne mogą trwać 1 sem. dłużej niż taki sam program na studiach stacjonarnych.

Studia – profile:

I. Ogólnoakademicki

- Wcale nie musi być teoretyczny 😊
- Nie wymaga praktyk zawodowych, a 75% kadry muszą stanowić pracownicy etatowi uczelni
- Zajęcia zwłaszcza na poz. magisterskim powinny mieć związek z badaniami naukowymi

II. Praktyczny

- Przewidziany dla uczelni zawodowych, ale mogą go prowadzić też uczelnie akademickie
- wymagane jest co najmniej 50% kadry akademickiej
- Na I stopniu obowiązkowe są 6-miesięczne praktyki
- Na II stopniu obowiązkowe są 3-miesięczne praktyki
- Jedną z form takich studiów są tzn. studia dualne, gdzie obok praktyki część zajęć odbywa się w firmie

Rekrutacja na studia I st. i jednolite

- Odbywa się na podstawie wyników maturalnych
- Uczelnie same decydują o wymaganych przedmiotach i zasadach przeliczania punktów
- Uczelnie na I stopień i studia jednolite mogą też prowadzić dodatkowe egzaminy, ale nie mogą one obejmować przedmiotów maturalnych
- Kandydat na studia musi wnieść opłatę rekrutacyjną (jej max wysokość ustala Minister w 2020/21 było to 85 zł lub przy egzaminach 100 zł)
- Finaliści i laureaci olimpiad przedmiotowych często otrzymują za nie max. liczbę punktów

Rekrutacja na studia II

- Wymagane jest posiadanie dyplomu I st. lub studiów jednolitych
- Kryteria określają same uczelnie – ocena z dyplomu, egzaminy wstępne etc.
- Kandydat na studia musi wnieść opłatę rekrutacyjną

- Studia na danym kierunku odbywają się według programu studiów i zawsze są przypisane do poziomu (I i II, jednolite), profilu, osobno dla stacjonarnych i niestacjonarnych
- Uczelnie akademickie mają pełną autonomię programową, a uczelnie zawodowe muszą wystąpić o dodatkową zgodę
- Autonomia przejawia się w określeniu nazwy kierunku studiów, zakładanych efektów uczenia się (**wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne**) i prowadzących do ich osiągnięcia zajęć. Kierunki o tej samej nazwie na różnych uczelniach mogą się różnić
- Pewnym wyjątkiem są tzw. kierunki regulowane (np. medyczne) gdzie są ministerialne minima programowe.

Organizacja studiów:

- Różne rodzaje zajęć: wykłady, ćwiczenia, laboratoria, konwersatoria, seminaria (dyplomowe), lektoraty, projekty, praktyki itd.
- Tradycyjnie wykłady są zwykle otwarte i nieobowiązkowe
- Każdy przedmiot powinien być opisany w sylabusie (karcie przedmiotu)
- Obok zajęć wynikających z programu studiów studenci muszą zaliczyć też krótkie kursy: BHP, biblioteczny, ochrony własności intelektualnej itp.
- Na studiach stacjonarnych I st. i jednolitych obowiązkowe są też zajęcia z WF.

- Poszczególne przedmioty mogą być realizowane w różnych formach np. wykład + ćwiczenia (zal. ćwiczeń może dopuszczać do egzaminu, ale też ocena z ćw. może być częścią oceny końcowej).
- Zajęcia mogą odbywać się też jako e-learning na platformie internetowej, ale zal./egzamin muszą być tradycyjnie w uczelni (choć w pandemii Covid to także się zmienia)
- Zajęcia mogą mieć też formę mieszaną blended learning (np. wykład on-line, a ćw. w sali)

- Każdy program studiów obejmuje zajęcia obowiązkowe i fakultatywne (do wyboru)
- Zaliczenie przedmiotu skutkuje uzyskaniem oceny pozytywnej (min. dst./3,0 – zwyczajowa skala to 2,0 do 5,0) i punktów ECTS
- Pkt. ECTS określają szacunkowy nakład pracy studenta i są niezbędne nie tylko do zaliczania programu, ale także przy np. wyjazdach na wymiany krajowe i zagraniczne
- Większość studiów kończy się napisaniem i obroną pracy dyplomowej (licencjackiej/inżynierskiej, magisterskiej)
- Często uczelnie uzupełniają to o egzamin końcowy
- Po ukończeniu studiów obok dyplomu wydawany jest suplement do niego z wykazem wszystkich zaliczonych zajęć (najczęściej przydatny gdy na st. II st. wybieramy się na inny kierunek, czy do innej uczelni)

- Studenci mogą starać się o udział w wymianie krajowej i zagranicznej tj. odbyć część studiów w innej uczelni
- program **ERASMUS+** oferuje wymianę międzynarodową oraz pewne dodatkowe środki finansowe
- Program krajowy MOST (MOSTech dla uczelni technicznych) pozwala na odbycie cz. studiów w innym mieście w kraju

Studenci stacjonarni w uczelniach publicznych mogą ubiegać się o:

- stypendia socjalne (zależą od dochodu w rodzinie)
- stypendia za wyniki w nauce (średnia ocen)
- miejsce w akademiku
- stypendium dla niepełnosprawnych
- zapomogę losową

Zakres wsparcia dla studentów studiów odpłatnych jest trochę mniejszy.
Studentom przysługuje także ubezpieczenie zdrowotne.

Studentom przysługują także różne zniżki – ustawowe tj. powszechne, jak i np. handlowe oferowane przez konkretne instytucje.

Część zniżek np. na bilety PKP, czy komunikacji miejskiej limitowa jest wiekiem.

Aby otrzymać zniżkę należy legitymować się legitymacją studenta.

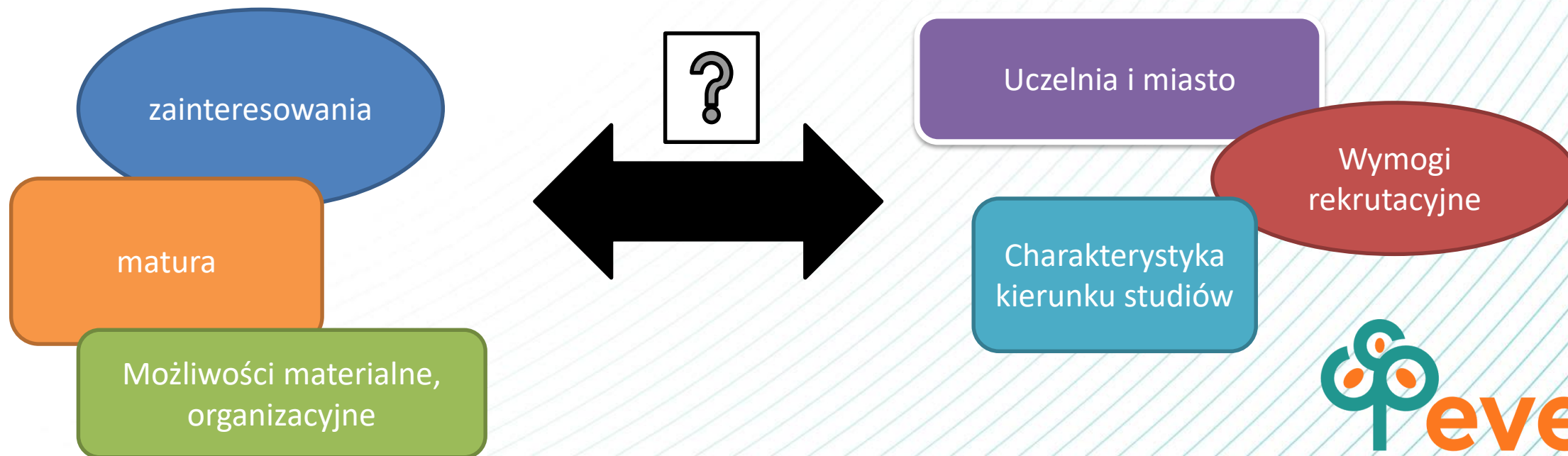
Studenci mogą także ubiegać się o kredyt studencki na preferencyjnych warunkach.

Jak wybierać studia?

Najpierw trzeba określić swoje zainteresowania i możliwości (np. do matury z jakich przedmiotów mogą się przygotować)

Kolejnym krokiem dopiero powinien być wybór kierunku i uczelni.

Jak wybierać studia?

Gdzie szukać informacji o studiach?

Jeżeli nie mamy upatrzonego kierunku i uczelnie to można zacząć od Portalu ministerstwa „**Wybierz Studia**” <http://wybierzstudia.nauka.gov.pl>

Gdzie sprawdzimy m.in. czy dana uczelnia ma prawo prowadzić dany kierunek studiów.

Jak wybierać studia?

Gdzie szukać informacji o studiach?

ELA Ogólnopolski system monitorowania **Ekonomicznych Losów Absolwentów** szkół wyższych <http://ela.nauka.gov.pl/>

Pokaże jak kształtują się zarobki absolwentów po danym kierunku studiów. System zbiera dane z ZUS oraz pokazuje je na tle powiatu zamieszkania absolwentów

Jak wybierać studia?

Gdzie szukać informacji o studiach?

- Polska Komisja Akredytacyjna – oceny kierunków studiów <http://www.pka.edu.pl/>

Odpowiada za ewaluację jakości kształcenia, czyli sprawdza czy na danym kierunku lub w danej uczelni spełnione są minimalne wymagania.

Wiele uczelni zabiega o inne akredytacje np. branżowe, międzynarodowe. Jeżeli uczelnia chwali się taką akredytacją warto więcej o tym poczytać w innych źródłach.

Jak wybierać studia?

Gdzie szukać informacji o studiach?

- Parlament Studentów RP <https://psrp.org.pl/>

Reprezentuje wszystkich studentów, organizuje szkolenia, webinary, kursy. W każdej uczelni działa samorząd studencki, który zrzeszony jest w PSRP i organizacjach branżowych.

- Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji <https://www.frse.org.pl/>

Jest m.in.. krajową Agencją programu Erasmus+

W praktycznie wszystkich uczelniach działają liczne organizacje studenckie:

- Koła naukowe
- Organizacje kulturalne (chóry, orkiestry, zespoły tańca, kluby filmowe itd.)
- Organizacje sportowe – Akademicki Związek Sportowy (organizujące sport zawodowy jak i masowy)

Wraz z samorządem studenckim oferują nie tylko ciekawe formy spędzenia wolnego czasu, ale także szanse na rozwój różnych kompetencji i zdobycie ciekawych doświadczeń.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

PROGRAMY I PROJEKTY:

SIECI I INICJATYWY:

REDAKCJE:

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Aleje Jerozolimskie 142A, 02-305 Warszawa | tel. +48 22 463 10 00 | kontakt@frse.org.pl | www.frse.org.pl